

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Factors Related to Social Adjustment of the First Year
undergraduate Students at Mahasarakham Universityอรนุช ศรีคำ¹อรนุช ศรีสะอาด²จิรัฏฐา ญบุญอบ³

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของบุคคลนั้น มีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตของประชากร สภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ส่งผลให้บุคคลต้องมีการปรับตัว ปัจจัยที่ส่งผลให้นิสิตมีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกันมีหลายประการ และหากปรับตัวได้ถูกวิธีหรือเหมาะสม จะช่วยให้การใช้ชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัยมีความสุข การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิต เปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เรียนในคณะต่างกัน และสร้างสมการพยากรณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,226 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบวัดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวของนิสิตชั้นปีที่ 1 แบ่งเป็น 7 ด้าน จำนวน 90 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ .250 ถึง .832 มีค่าความเชื่อมั่นรายด้าน ตั้งแต่ .712 ถึง .834 ฉบับที่ 2 แบบวัดการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ .318 ถึง .709 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .892 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้แก่ ความคาดหวังในการเรียนของนิสิต ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ มหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. นิสิตที่เรียนในคณะที่ต่างกันมีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกันมีอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) คณะที่นิสิตมีการปรับตัวทางสังคมสูงสุดคือ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ รองลงมาเป็น คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ กับคณะสาธารณสุขศาสตร์ เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยความแตกต่างการปรับตัวทางสังคมของแต่ละคณะรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างของการปรับตัวทางสังคมรายคู่ตั้งแต่ .137 ถึง .591 จำนวน 75 คู่

3. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ อัตมโนทัศน์ (X_6) ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน (X_4) ความคาดหวังในการเรียนของนิสิต (X_2) ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ (X_5) และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .960 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเกณฑ์ (R^2) เท่ากับ .921 สามารถพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมได้ร้อยละ 92.10 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ .143 มีค่าคงที่ในรูปของคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .151 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .151 + .522X_6 + .279 X_4 + .109 X_2 + .088 X_5 + .030 X_3$$

$$\hat{Z}_Y = .535 Z_6 + .323 Z_4 + .107 Z_2 + .085 Z_5 + .031 Z_3$$

คำสำคัญ : การปรับตัวทางสังคม, สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคม, ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคม

ABSTRACT

The transitions of society, environment and people have an effect to population's living and lifestyle. If this change suddenly, people have to adjust themselves including students. There are many factors and if they choose the right one, their lives in the university will be happy. This research aims to study the related factors to the first year undergraduate students' adjustment by comparison the adjustment of the first year undergraduate students from different faculties and create the predictive equations. The samples are the first year undergraduate students of Mahasarakham University who study in semester 2 academic year 2554 total 2,226 students and gain from the stratified random sampling. Research instruments used two 5 rating scales assessment forms: the first form is measure of factors related to social adjustment consisting of 90 items divided into 7 sides with the power of discrimination for each item (r) from .250 to .832 and the reliability test between .712 to .834. The second document measures the students social adjustment with the power of discrimination for each item (r) from .318 to .709 and the reliability of the whole test is .892. Statistics used in data analysis were Pearson's product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. Results of this research

found as follow :

1. Factors that had effect to the social adjustment of the first year undergraduate students, Mahasarakham University were study expectances, family relationship, friend relationship, lecturer relationship and self-concept. They had the positive relationships with student social adjustment at the significant level .01

2. Students in different faculties have the different in statistically at least 1 pair at the significant level .01 and social adjustment was in high level ($\bar{x} = 4.04$). The topmost faculty that have students social adjustment is College of Music , second is the Faculty of Engineering and inferior to Faculty of Education and Faculty of Public Health. Experiment for the difference in pairs by LSD method found the different average from .137 to .591 total 75 pairs.

3. Factors that able to predict the students social adjustment at the significant level of .01 wereself – concept (x_6), friend relationship (x_4), study expectance (x_2), lecturer relationship (x_5) and family relationship (x_3). With the multiple regression coefficient (R) of .960 the multiple determination coefficient (R^2) of .921 able to predict the students social adjustment at 92.10 percent. Standard error (SE_{est}) at .143 and the constant value of the equation in raw score (a) was .151. This could be brought to create predictive equation in the raw score and standard score as followed :

$$\hat{Y} = .151 + .522X_6 + .279 X_4 + .109 X_2 + .088 X_5 + .030 X_3$$

$$\hat{Z}_Y = .535 Z_6 + .323 Z_4 + .107 Z_2 + .085 Z_5 + .031 Z_3$$

Keyword : Social Adjustment, Social Adjustment predictive equation, The Factors Related to Social Adjustment

บทนำ

การปรับตัวทางสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของวัยรุ่นความสามารถในการปรับตัวเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้สามารถพัฒนาศักยภาพทางการเรียนของตนเองได้อย่างเต็มที่ สามารถปฏิบัติตัวต่อผู้อื่น ได้เหมาะสมและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (ลักษณะ สรวิวัฒน์. 2545 : 63) วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังแสวงหาความเป็นอิสระให้กับตนเอง เพื่อต้องการแสดงให้คนอื่นรู้ว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้เต็มที่ ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นมีความสนใจและมีความสุขที่จะได้อยู่กับเพื่อนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน มีค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ ความสามารถพื้นฐานทางนิสัย ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจใกล้เคียงกัน ซึ่งการตัดสินใจต่างๆ ในการดำเนินชีวิต เช่น การเลือกวิชาเรียนหรือสถาบันการเรียน การประพฤติปฏิบัติ มักอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2546 : 20) วัยรุ่นเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศ แต่สภาพความเป็นจริงที่ปรากฏใน

ปัจจุบันนี้พบว่าวัยรุ่นกำลังเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาการขาดการศึกษา ปัญหาถูกกดขี่ทางเพศ รวมทั้งปัญหาการปรับตัว

การปรับตัว เป็นกระบวนการปรับและเปลี่ยนแปลงความรู้สึกอีกัด ไม่สบายใจ วิทกกังวล และคับข้องใจ อันเนื่องมาจากไม่สามารถรู้สึก คิด และแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมการปรับตัวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การปรับตัวจะช่วยบรรเทาความยุ่งยากใจให้ลดลง จนสามารถรักษาสมดุลของชีวิตไว้ได้ (นิภา นิธยาน. 2530 : 14) ในสังคมมหาวิทยาลัย นักศึกษาต้องเผชิญกับแรงกดดัน หรือแรงปะทะจากสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่หลายประการ ทั้งในชีวิตส่วนตัวและสังคมส่งผลให้นักศึกษาจะต้องใช้ความพยายามในการปรับตัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ที่เข้าศึกษาในปีแรกจะเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อมาก (สุดสวาท นามราชภูร. 2539) นักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้อาจส่งผลต่อการเรียน อาจเป็นผลทำให้ นักศึกษาไม่สามารถจะศึกษาต่อไปจนสำเร็จการศึกษาได้ (สุภาพรณ โคตรจรัส. 2534 : 42) มีนักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ต้องออกหรือลาออกกลางคันก่อนสำเร็จการศึกษาหรือใช้เวลาศึกษามากกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่งผลถึงจุดหมายสำคัญของสถาบันการศึกษาที่ต้องผลิตบัณฑิตให้จบหลักสูตรตามระยะเวลาที่กำหนด และมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่เรียนในคณะต่างกัน
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งหมด 11,130 คน จาก 18 คณะ
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 18 คณะ รวมทั้งหมด 2,226 คนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่
 - 3.1.1 ความวิตกกังวล

- 3.1.2 ความคาดหวังในการเรียนของนิสิต
- 3.1.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
- 3.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน
- 3.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์
- 3.1.6 อัตมโนทัศน์
- 3.1.7 การอบรมเลี้ยงดู

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือการปรับตัวทางสังคมของนิสิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นแบบวัดลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับฉบับที่ 1 แบบวัดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 7 ด้าน จำนวน 90 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบวัดการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของแบบสอบถามแต่ละฉบับโดยหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ($\bar{x}$, S.D.) ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
2. การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (The Coefficient of Multiple Correlation) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนี้

ความคาดหวังในการเรียนของนิสิต ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ อัตมโนทัศน์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .773 .751 .901 .762 .942 และ .678 ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบความแตกต่างของการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่เรียนต่างคณะกัน ด้วยวิธี LSD พบว่า นิสิตที่เรียนในคณะต่างกันมีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกันมีอย่างน้อย 1 คู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .137 ถึง .591 จำนวน 75 คู่

3. สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิต

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .151 + .522X_6 + .279 X_4 + .109 X_2 + .088 X_5 + .030 X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y' = .535 Z_6 + .323 Z_4 + .107 Z_2 + .085 Z_5 + .031 Z_3$$

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า

1.1 ความคาดหวังในการเรียนของนิสิต มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตแสดงว่านิสิตคนใดที่มีความคาดหวังในการเรียนสูงจะมีการปรับตัวสูงด้วยการปรับตัวของนิสิตประการหนึ่งที่ช่วยให้สามารถปรับตัวให้ดีขึ้นตามแนวคิดของ เฮิร์ลล็อก (Hurlock.1974 : 187-191) ว่าความสำเร็จในอดีตเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง บุคคลที่ประสบความสำเร็จเสมอๆ จะมีแนวโน้มตั้งความคาดหวังว่าจะประสบความสำเร็จอีกในอนาคต ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ผิดหวังซ้ำๆ กันมักคิดว่าจะล้มเหลวอีก ซึ่งสอดคล้องกับ พัทรี ทาลาก (2538 : 14) สิ่งที่กำหนดความคาดหวังในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะของความแตกต่างของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อม ความคิดความต้องการของแต่ละบุคคล และขึ้นอยู่กับความยากง่ายของสิ่งที่คาดหวัง และประสบการณ์ที่ผ่านมา

1.2 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวที่แสดงออกถึงความผูกพัน ความรัก ความเอาใจใส่ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ที่มีความผูกพันต่อกันทางสายเลือดสอดคล้องกับ บีสตริทสกี (Bystritsky.2000 : 6395-B) คือ ลักษณะที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นคือการกลมเกลียวกันการให้คำแนะนำปรึกษาภายในครอบครัว สอดคล้องกับ อมรพรรณ ลิ่วดิวงษ์ (2547 : 4-5) กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับสัมพันธภาพในครอบครัวต่างก็มีการเห็นคุณค่าในตนเอง และมีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกัน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากนิสิตเป็นช่วงที่อยู่ในวัยรุ่น เป็นช่วงแห่งการคบเพื่อน ให้ความสำคัญในการคบเพื่อน ตามทฤษฎีความสัมพันธ์ของ Elton Mayo (1954 : 126-130) ว่าบุคคลที่สามารถปรับตัวเข้ากับเกณฑ์ และบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะมีความสบายใจ ทำให้บรรยากาศในองค์กรเข้ากันได้เป็นอย่างดีที่สุด และได้รับความพอใจสูงสุด สอดคล้องกับ สมชาย ธีธฤณกุล (2530 : 98-102); สอดคล้องกับ สมพร สุทัศน์ย์ (2530 : 29); อุซารุ แท้เหล้า (2550 : 93-95) กล่าวว่า เด็กที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันมีความสนใจและจะมีอุดมคติคล้ายกัน วัยนี้จะมีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก และกลุ่มเพื่อนก็จะมีอิทธิพลมากสัมพันธ์สภาพระหว่างเพื่อนมีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิต และนิสิตที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนแตกต่างกันมีการปรับตัวทางสังคม

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการปรับตัวทางสังคม แสดงว่า นิสิตที่มีความสัมพันธ์กับอาจารย์ดี จะมีการปรับตัวทางสังคมดีด้วย เพราะความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์เป็นการปฏิบัติของอาจารย์ต่อนิสิตด้วยความรัก ความเอาใจใส่ การให้คำปรึกษาเมื่อนิสิตมีปัญหา และการปฏิบัติของนิสิตต่ออาจารย์ โดยให้ความเคารพ เชื่อฟัง ตั้งใจในเรียนศึกษาค้นคว้า ช่วยเหลืองานอาจารย์ตามความสามารถ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันทุกฝ่ายสอดคล้องกับ คาเพลน (Kaplan. 1959 : 340) พบว่า อิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อการปรับตัวของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ของครูกับนักเรียนสอดคล้องกับ พิมลวรรณ สมมาตย์ (2546 : 97-98); สุลัดดา อะเวลา (2548 : 107-109) พบว่า ปฏิสัมพันธ์ครูกับนักเรียนในทางบวกจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการปรับตัวที่ดี

1.5 อัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตแสดงว่า นิสิตที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะมีการปรับตัวทางสังคมดีด้วย เพราะอัตมโนทัศน์เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับตนเอง อันเกิดจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น มีความเกี่ยวข้องกับสังคม สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ เบิร์นส (Burns.1979 : 25-29)) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ คือ ผลรวมทั้งหมดของความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองประกอบไปด้วย ความเชื่อสอดคล้องกับสุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545 : 458-460) ; อัจฉรา รัตนโสภา (2545 : 95-96) พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่น

1.6 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิต แสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความเอาใจใส่ ให้ความรักความห่วงใย ปฏิบัติต่อตนด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจเข้มงวดเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดของนิสิต และให้การสนับสนุนในสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์แก่นิสิตตามความเหมาะสมสอดคล้องกับ วราภรณ์ ตระกูลสฤษฎี (2544 : 23 - 39) ; กาญจนา คำเพราะ (2552 : 142) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูจะเป็นปัจจัยสำคัญ เสมือนเป้าหมายให้คนมีลักษณะแตกต่างกัน เด็กจะค่อย ๆ ซึมซับสิ่งที่เขาได้เห็น ได้ยินจากครอบครัวมาผสมผสานกับความคิด ความเข้าใจของตนเอง ปรับเปลี่ยนมาเป็นแนวทางในการคิด ทักษะคติของพ่อแม่เป็นสำคัญต่อพัฒนาการของลูกมาก

2. การปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่เรียนในคณะต่างกัน มีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกันการที่บุคคลสามารถสร้างความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รวมทั้งการทำความเข้าใจกับเพื่อนใหม่ รู้จักเห็นอกเห็นใจ เคารพในสิทธิผู้อื่น วางตัวได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมาย จะส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมด้วยนอกจากนี้การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและรุ่นพี่ก็เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัว เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้อง พิธภาว ภูมิพนัส (2549 : 116) พบว่า นิสิตที่มาจากคณะที่แตกต่างกัน มีการปรับตัวทางด้านครอบครัว การปรับตัวทางด้านสุขภาพ และการปรับตัวทางด้านสังคมแตกต่าง

3. สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีตัวแปรสามารถพยากรณ์ได้ จำนวน 5 ตัว คือ ความคาดหวังในการเรียนของนิสิต ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และอัตมโนทัศน์สามารถพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ร้อยละ 92.10 สอดคล้องกับงานวิจัยของ

พัชรินทร์ ชมพูวิเศษ (2550 : 100)พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน บรรยากาศในชั้นเรียน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และอัตมโนทัศน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความคาดหวังในการเรียนของนิสิต ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ อัตมโนทัศน์ และการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ดังนั้นอาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิสิต ควรส่งเสริมและพัฒนากการปรับตัวทางสังคมของนิสิตให้เป็นบุคคลที่มีการปรับตัวทางสังคมที่ดี

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า อัตมโนทัศน์ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิต ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเอง การรับรู้ความรู้สึกลึกซึ้งทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับตนเอง ในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านสติปัญญาความคิด ความสามารถทักษะต่างๆรวมทั้งรูปร่างลักษณะทางด้านร่างกาย ก็จะส่งผลดีต่อการปรับตัวทางสังคมที่ดีขึ้น

1.3 ส่งเสริมการทำกิจกรรมระหว่างนิสิตด้วยกัน และระหว่างนิสิตกับอาจารย์ ให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. ข้อเสนอแนะการทําวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิตแต่ละคณะ ในตัวแปรอื่น เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี เปรียบเทียบในคณะที่แตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ในแต่ละคณะ เพื่อหาอิทธิพลที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อม

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา คำเพราะ. การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.

- กรมสุขภาพจิต. **ความเครียดของคนไทย**. กรุงเทพฯ : ปิยอนด์พับลิชชิง จำกัด, 2546.
- นิภา นิธิยาน. **การปรับตัวและบุคลิกภาพ จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต**. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2530.
- พัชรี ทาลาภ. **ความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาระดับกลางที่มีต่อบทบาทการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาระดับล่างในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- พัชรินทร์ ชมพูวิเศษ. **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- พิมลพรรณ สมมาตย์. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคม ด้านการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- พีรภาว ลิ้มปนวิสัย. **ความเครียด การจัดการความเครียด และการปรับตัวของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2544.
- วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. **จิตวิทยาการปรับตัว**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สมชาย ัญญธณกุล. **จิตวิทยาวัยรุ่น**. ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526.
- สมพร สุทัศน์ย์. **จิตวิทยาการปกครองนักเรียน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- สุภาพรณ โคตรจรัส. **ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุลัดดา อะเวลา. **ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางสังคม ความต้องการทางสังคม และการปรับตัวทางสังคมกับทักษะพิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สุดสวาท นามราชฤทธิ์. **การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539.
- อัจฉรา รัตนโสภะ. **ปัจจัยทางด้านครอบครัวและด้านจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่น สังกัดกรมสามัญศึกษามหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- อมรพรรณ ลิวติงษ์. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.

อุษากร แซ่เหล้า. **ความเครียดและการปรับตัวของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

ปริญญานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

Burns, Robert B. **The Self-Concept In Theory Measurement.** Development and Behavior. Bungay : Richard clay, 1979.

Caplan, G. **Mystery of Stress : Psychosocial Aspects.** The American Journal of Psychiatry. 138(4) : 413-419, 1959.

Elton, Mayo. **The Human Problems of an Industrial Civilization.** Boston : Harvard, 1954.

Hurlock, Elizabeth Bergner. **Adolescent Development.** New York : McGraw Hill Book company, 1974

Jersild .Artheur T. **The Psychology of Adolescence.** New York : McMillan Company, 1973.